C/2024/1459

2024.2.14.

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2024. január 24.)

a mesterséges intelligenciával foglalkozó európai hivatal létrehozásáról

(C/2024/1459)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

mivel:

(1) A mesterséges intelligencia (MI) egy gyorsan fejlődő technológiacsalád, amely az iparágak és a társadalmi tevékenységek teljes spektrumában gazdasági és társadalmi előnyök széles skálájához járulhat hozzá. Az MI ugyanakkor – konkrét alkalmazásának és használatának körülményeitől függően – kockázatokkal is járhat, továbbá sértheti a közérdeket és az uniós jog által védett alapvető jogokat.

(2) A Bizottság javaslatot tett egy olyan rendeletre (a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály) ([1]), amely a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapítása és egyes uniós jogalkotási aktusok módosítása révén kívánja előmozdítani a mesterséges intelligencia fejlesztését, használatát és elterjedését a belső piacon, biztosítva ugyanakkor a közérdek, például az egészség és a biztonság, valamint az uniós jog által elismert és védett alapvető jogok magas szintű védelmét. A javasolt rendelet egyike a Bizottság azon intézkedéseinek, amelyek célja, hogy el lehessen érni az MI elterjedésének előmozdítására és az ilyen technológiák bizonyos felhasználásaihoz kapcsolódó kockázatok kezelésére irányuló kettős célkitűzést. Ezen intézkedések magukban foglalják a 2021-ben felülvizsgált, a mesterséges intelligenciáról szóló összehangolt tervet ([2]), az MI elterjedését előmozdító ágazati szakpolitikai kezdeményezéseket, illetve az uniós finanszírozási programokat, úgy mint az (EU) 2021/694 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([3]) és az (EU) 2021/695 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([4]) által létrehozott programokat.

(3) Az MI összetettsége és egyre szélesebb körű elterjedése – különösen ha a legfejlettebb modelleken alapul –, valamint az (EU) 2022/2481 európai parlamenti és tanácsi határozattal ([5]) létrehozott Digitális évtized szakpolitikai programban meghatározott célkitűzések és célok felé történő előrelépés sürgető igénye azt mutatja, hogy az Unióban további intézkedésekre van szükség a képességek, a tendenciák és a lehetséges kockázatok megértésének előmozdítása, valamint az MI-technológiák biztonságos fejlesztésének és használatának támogatása érdekében.

(4) E megértés előmozdítása, a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályokat megállapító, jövőbeli rendelet végrehajtása és érvényesítése, valamint az MI-re vonatkozó nemzetközi szabályok és elvek – például a G7-ek magatartási kódexe és a fejlett MI-rendszerek fejlesztőire vonatkozó vezérelvek – végrehajtása a szakértelem és a képességek uniós szinten történő fejlesztését kívánja meg.

(5) Ennek fényében meg kell teremteni az MI egységes uniós irányítási rendszerének alapjait egy olyan struktúra kialakításával, amelynek feladata nyomon követni az MI-modellek, többek között az általános célú MI-modellek terén tapasztalt fejlődést, a tudományos közösséggel való interakciót, és amelynek – globális megközelítést alkalmazva – kulcsszerepet kell játszania a kivizsgálásokban, a tesztelésben és a végrehajtásban.

([1]) COM(2021) 206 final.
([2]) COM(2021) 205 final.
([3]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/694 rendelete (2021. április 29.) a Digitális Európa program létrehozásáról és az (EU) 2015/2240 határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 166., 2021.5.11., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj).
([4]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).
([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata (2022. december 14.) a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program létrehozásáról (HL L 323., 2022.12.19., 4. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj).

(6) Ezért a Bizottságon belül létre kell hozni a mesterséges intelligenciával foglalkozó európai hivatalt, amely a Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága igazgatási struktúrájának részét fogja képezni, és a főigazgatóság éves irányítási terve vonatkozik majd rá.

(7) A mesterséges intelligenciával foglalkozó európai hivatalnak a Bizottság belső folyamataival összhangban kell működnie ([6]), és létrehozása nem érintheti az illetékes nemzeti hatóságoknak, valamint az uniós szerveknek, hivataloknak és ügynökségeknek a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályokat megállapító, jövőbeli rendeletben és más ágazati uniós jogszabályokban előírt hatásköreit és illetékességét az MI-rendszerek felügyelete terén. Nem befolyásolja a Bizottság más szervezeti egységeinek saját felelősségi körükben betöltött szerepét, valamint az Európai Külügyi Szolgálat szerepét a közös kül- és biztonságpolitika területén. A mesterséges intelligenciával foglalkozó európai hivatalnak úgy kell ellátnia feladatait, különösen az útmutatások kiadása tekintetében, hogy az ne eredményezzen párhuzamos munkavégzést az érintett uniós szervek, hivatalok és ügynökségek által az ágazatspecifikus jogszabályok szerinti végzett tevékenységekkel.

(8) Annak érdekében, hogy a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályokat megállapító, jövőbeli rendelet végrehajtásának előkészítését a lehető leghamarabb meg lehessen kezdeni, e határozatnak – a társjogalkotók 2023. december 8-i politikai megállapodását követően – sürgősen, még a szóban forgó rendelet elfogadása előtt hatályba kell lépnie. A rendelet elfogadását követően felül lehet vizsgálni ezt a határozatot,

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

1. cikk

Létrehozás

Létrejön a mesterséges intelligenciával foglalkozó európai hivatal (a továbbiakban: hivatal).

A hivatal a Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága (a továbbiakban: főigazgatóság) igazgatási struktúrájának részét képezi.

2. cikk

Megbízatás és feladatok

(1) A hivatal a 3. cikkben meghatározott feladatokat látja el a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapító, jövőbeli rendelet (a továbbiakban: jövőbeli rendelet) végrehajtása és érvényesítése céljából.

(2) A hivatal ellátja továbbá a következő feladatokat is:

a) a tagállamokkal együttműködve, valamint az uniós álláspontokkal és szakpolitikákkal összhangban elősegíti az MI-vel foglalkozó, a 7. cikkben említett nemzetközi kezdeményezésekre vonatkozó stratégiai, koherens és hatékony uniós megközelítés érvényesítését;

b) hozzájárul a Bizottságon azon fellépéseinek és szakpolitikáinak előmozdításához, amelyek kiaknázzák az 5. cikkben említett MI-technológiák társadalmi és gazdasági előnyeit;

c) támogatja olyan megbízható MI-rendszerek és -alkalmazások gyorsított fejlesztését, bevezetését és használatát, amelyek társadalmi és gazdasági előnyökkel járnak, továbbá hozzájárulnak az Unió versenyképességéhez és gazdasági növekedéséhez. A hivatal az érintett köz- és magánszereplőkkel és az induló vállalkozások közösségével együttműködve mindenekelőtt előmozdítja az innovációs ökoszisztémákat;

d) nyomon követi az MI-piacok és -technológiák fejlődését.

([6]) Nem minősül a 2018. július 18-i (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet (költségvetési rendelet) 2. cikkének 26. pontja értelmében vett európai hivatalnak.

(3) Az e cikk (1) és (2) bekezdésében említett feladatok ellátása során a hivatal:

a) a 4. cikknek megfelelően együttműködik az érdekelt felekkel, legfőképpen a tudományos közösség szakértőivel és az MI-fejlesztőkkel;

b) az 5. cikknek megfelelően együttműködik a Bizottság érintett főigazgatóságaival és szolgálataival;

c) a 6. cikknek megfelelően együttműködik az Unió valamennyi érintett szervével, hivatalával és ügynökségével, többek között az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozással (EuroHPC közös vállalkozás);

d) a Bizottság nevében együttműködik a tagállami hatóságokkal és szervekkel.

3. cikk

A jövőbeli rendelet végrehajtása

(1) A hivatal a jövőbeli rendeletből eredő alábbi feladatokat látja el:

a) eszközök, módszertanok és referenciaértékek kidolgozása az általános célú MI-modellek képességeinek értékelésére, különösen a rendszerszintű kockázatot jelentő, nagyon nagy, általános célú MI-modellek tekintetében;

b) az általános célú MI-modellekre és -rendszerekre vonatkozó szabályok végrehajtásának és alkalmazásának nyomon követése, különösen abban az esetben, ha a modellt és a rendszert ugyanaz a szolgáltató fejlesztette ki;

c) az általános célú MI-modellekből eredő, előre nem látható kockázatok fellépésének nyomon követése, többek között a tudományos testület figyelmeztető jelzéseire való reagálás révén;

d) az általános célú MI-modellekre és -rendszerekre vonatkozó szabályok esetleges megsértésének kivizsgálása, többek között a panaszok és figyelmeztető jelzések összegyűjtése révén, a Bizottság határozatainak előkészítésében való segítségnyújtás és a jövőbeli rendelet szerinti értékelések elvégzése;

e) annak biztosítása, hogy amennyiben egy MI-rendszer valamely olyan releváns uniós jogszabály hatálya alá tartozik, amely tekintetében a Bizottság felügyeleti és végrehajtási hatáskörrel rendelkezik, mint például az (EU) 2022/2065 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([7]) vagy az (EU) 2022/1925 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([8]), az említett jogszabályok felügyelete és végrehajtása teljes mértékben össze legyen hangolva a jövőbeli rendelet felügyeletével és végrehajtásával;

f) az ágazati jogszabályok értelmében felelős érintett szervekkel együttműködésben a tiltott MI-gyakorlatokra és a nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó szabályok végrehajtásának támogatása, többek között a nemzeti hatóságok közötti információcsere és együttműködés megkönnyítése, értesítések összegyűjtése, valamint információs platformok és adatbázisok létrehozása, különösen abban az esetben, ha egy általános célú MI-modellt vagy -rendszert nagy kockázatú MI-rendszerbe integrálnak.

(2) A jövőbeli rendelet hatékony végrehajtásának elősegítése érdekében a hivatal feladata továbbá, hogy:

a) segítse a Bizottság munkáját a vonatkozó bizottsági határozatok, valamint a végrehajtási és felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében;

b) elősegítse a jövőbeli rendelet egységes alkalmazását;

c) segítse a Bizottság munkáját a jövőbeli rendelet gyakorlati végrehajtását támogató útmutatók és iránymutatások előkészítésében, valamint egyéb támogató eszközök – például szabványosított protokollok és bevált gyakorlatok – kidolgozásában, az érintett bizottsági szolgálatokkal és szervekkel, hivatalokkal és uniós ügynökségekkel konzultálva;

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (HL L 277., 2022.10.27., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1925 rendelete (2022. szeptember 14.) a digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról, valamint az (EU) 2019/1937 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (digitális piacokról szóló jogszabály) (HL L 265., 2022.10.12., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

d) segítse a Bizottság munkáját a szabványosítási kérelmek kidolgozásában, a meglévő szabványok értékelésében és a jövőbeli rendelet végrehajtásához szükséges közös előírások előkészítésében;

e) hozzájáruljon az MI-vel kapcsolatos szabályozói tesztkörnyezetek létrehozásához és működtetéséhez szükséges technikai támogatás, tanácsadás és eszközök biztosításához, valamint adott esetben részt vegyen az ilyen tesztkörnyezeteket kialakító nemzeti illetékes hatóságokkal való koordinációban;

f) értékeléseket és felülvizsgálatokat végezzen, továbbá elkészítse a jövőbeli rendelethez kapcsolódó jelentéseket;

g) koordinálja egy hatékony irányítási rendszer kialakítását, többek között az uniós szintű tanácsadó szervek felállításának előkészítése, valamint az érintett nemzeti hatóságok és egyéb nemzeti szintű szervek létrehozásának nyomon követése révén;

h) titkárságot biztosítson a Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Testület és alcsoportjai számára, valamint adminisztratív támogatást nyújtson a tanácsadó fórum és adott esetben a tudományos testület számára, többek között az igazgatási struktúra biztosítása, ülések szervezése és a vonatkozó dokumentumok elkészítése révén; valamint

i) a nemzetközi megközelítések figyelembevételével ösztönözze és támogassa uniós szintű gyakorlati kódexek és magatartási kódexek kidolgozását, valamint kövesse nyomon és értékelje a gyakorlati kódexek végrehajtását.

4. cikk

Együttműködés az érdekelt felekkel

(1) A 3. cikk szerinti feladatainak ellátása során a hivatal az alkalmazandó versenyszabályokkal összhangban együttműködik az érdekelt felekkel, és ennek keretében:

a) együttműködési fórumokat hoz létre az MI-modellek és -rendszerek szolgáltatói számára a bevált gyakorlatok előmozdítása, valamint a magatartási kódexek és a gyakorlati kódexek kidolgozásához való hozzájárulás érdekében;

b) rendszeres konzultációkat folytat az érdekelt felekkel, többek között a tudományos közösség és az oktatási ágazat szakértőivel, a polgárokkal, a civil társadalommal és a szociális partnerekkel, hogy információkat gyűjtsön a 3. cikk (2) bekezdése szerinti feladatai ellátásához;

c) létrehozza a nyílt forráskódú közösséggel való együttműködés fórumát a nyílt forráskódú MI-modellek és -rendszerek biztonságos fejlesztésére és használatára vonatkozó bevált gyakorlatok azonosítása és kidolgozása céljából.

5. cikk

Ágazatközi együttműködés a Bizottságon belül

(1) A hivatal hozzájárul azon fellépések és szakpolitikák előmozdításához, amelyek kiaknázzák az MI-technológiákban rejlő társadalmi és ipari előnyöket.

(2) A hivatal mindenekelőtt:

a) együttműködik a Bizottság más érintett főigazgatóságaival és szolgálataival a 2. cikk szerinti feladatainak ellátása során, nevezetesen az algoritmusok átláthatóságával foglalkozó európai központtal az általános célú MI-modellek és -rendszerek értékelése és tesztelése tekintetében;

b) segíti a Bizottság más érintett főigazgatóságainak és szolgálatainak munkáját annak érdekében, hogy könnyebbé váljon az MI-modellek és -rendszerek transzformatív eszközként való használata az uniós szakpolitikák releváns területein, valamint hogy felhívja a figyelmet a felmerülő kockázatokra.

6. cikk

Intézményközi együttműködés

A 3. cikk szerinti feladatainak ellátása során a hivatal létrehozza az uniós szervekkel, hivatalokkal és ügynökségekkel való együttműködés megfelelő formáit.

7. cikk

Nemzetközi együttműködés

(1) A hivatal hozzájárul a Bizottság által harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel az MI vonatkozásában, többek között az innovációs és kiválósági politika tekintetében folytatott nemzetközi együttműködéshez, különösen az alábbiak révén:

a) az MI felelősségteljes igénybevételének támogatása és a megbízható MI-re vonatkozó uniós megközelítés előmozdítása;

b) hozzájárulás az MI szabályozásával és irányításával kapcsolatos nemzetközi együttműködéshez;

c) hozzájárulás az MI-re vonatkozó szabályokról szóló nemzetközi megállapodások végrehajtásához, többek között a tagállamoknak nyújtott támogatás révén.

8. cikk

Finanszírozás

(1) A hivatalnál dolgozó tisztviselők esetében a humánerőforrás-igényeknek – a költségvetési korlátok betartása mellett és az éves elosztási eljárás sérelme nélkül – a főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított személyzettel kell eleget tenni.

(2) A hivatalnál dolgozó, a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó külső munkatársak esetében a humánerőforrás-költségeket a Digitális Európa program igazgatási támogatási kiadásaiból történő költségvetési átcsoportosítással kell fedezni.

(3) A hivatal operatív kiadásait a Digitális Európa program „Mesterséges intelligencia” elnevezésű 2. sz. egyedi célkitűzéséhez rendelt pénzügyi forrásokból kell fedezni.

9. cikk

Hatálybalépés

Ez a határozat 2024. február 21-én lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, 2024. január 24-én.

a Bizottság részéről
Thierry BRETON
a Bizottság tagja